

naj ide gledat, kaj tak lepo diši. Sluga odišel je gledat, pak je našel jednu jabuku. Gda je k nji došel, pak je štel jednu vtrgnuti, mu nekaj zakriči: to je ne zate zraslo. Ov odbežal je k plebanušu pak veli: „gospon plebanuš! drevo se z menum kara, pak veli, to je ne za me zraslo.“ Onde ide sam plebanuš tam, pak vtrgne jednu jabuku, pak zagrizne va nju, a kak je vu nju zagrizel, počela je vun krv teči. Onda se je plebanuš zmisil, kaj to je, pak je tresnul toga z mahom obraščenoga Matjaša, a vun je zletela jedna bela golobica, pak je proti nebu odletela.

II. Krojač, tat, gledalec i strelec.

Jeden otec imel je četiri sine, sakoga je navčil jednu meštriju, prvoga je krojačiju tak navčil, da ja mogel hižu skup šivati; drugoga je navčil tak krasti, da je mogel vtici ispod riti gnjezdo vkrasti; tretjega je jagariju tak navčil, da je mogel 'se streliti, kaj je god videl, a četvrtoga je navčil tak gledati, da je mogel po celem svetu gledati. Baš se je ono vreme pripetilo, da je kralj svoju čer izgubil pak je onomu, koj ju najde, obečal pol kraljestva i čer za ženu. Taki se gledalec na svoju meštriju spravi i gleda za kraljevsku čer. Taki je videl, kak orel v svojem gnjezdu sedi i nju pod sobum ima. On ide kralju i moli ga ladje i hrane, i taki se ovi četiri brati na put spraviju. Gda su tam došli, lovec, koj je mogel jako sigurno po bregu hoditi, pograbi tata i nese ga na pleči gori. Tat vleče čer po malom ispod orla i dojde svojim drugim bratom. Oni se taki odbrodiju, ali orel je vidi te im oče čer zeti. Ali lovec ga streli i orel taki na ladju opadne, ali ladja od njegove težine taki se potere i razteple. Gda je jo krojač videl, taki ladju zakrpa te tako kralju su nazad čer donesli. Onda su se počeli svaditi za čer, 'saki ju je štel imati, ali kralj im obeča sakomo frtalj kraljestva. Kak je i saki dobil, saki se je oženil, i bile su tako velike gosti, da me još vezda zubi boliju, gda sem moral tulike pečenke jesti.

Šembilja.

(Spisal Bl. Sušnik.)

„Sibyllae“ so bile pri starih narodih, posebno pri Rimcih, sploh znane kot device, ki so ljudem prerokovale njih prihodnost. Med stariimi pisatelji, ki o Sibilah govore, so Virgilij, Cicero in Plinij. Sloveči pevec Virgilij veliko pripoveduje o njih in znamenito je, da se je še med našim slovenskim ljudstvom ohranilo, kar rimski pesnik piše od bivališča teh prerokinj. On poje Aen. VI. 237, da so „Sibyllae“ bivale v kamenitih zijavkah*) ali votlinah temnih gozdov, po katerih

*) Zijavka, pri planincih sploh znana beseda, pomenja ravno to, kakor beseda „hiatus“, Spalte, Kluft, ktero Virgilij ravno za ta pomen rabi. Pis.

je bilo jezero prosterto, da se tem prerokinjam ni bilo treba bati kakega napada. Neki kraj v stari Campanii se še nek sedaj imenuje „grotta di Sibilla.“

Pri nas na Slovenskem pa je sploh ljudska pripovedka, da so v sila starih časih v neki skriti zijavki visocega skalnatega hriba (imena nisem zvedel) našli veliko bukev, ktere je bila Šembilja tukaj shranila, ker je vedila, da jih bodo lovci steknili in v svoj prav obrnili.

Stari pagani so pri vsih znamenitish prigradkih popraševali Šembilje za svete, ker mislili so, da so bogovi tem devicam podelili neko moč, da prihodnost vedó. Aenea je imel celo povelje, pri Sibili se posvetovati. Virgilij Aen. VI. 10. piše:

„ . . . horrendaeque procul secreta Sibyllae
Antrum immane petit, magnam cui mentem animumque
Delius inspirat vates, aperitque futura.“

Znano je, kar nam rimski zgodovinarji pišejo o Sibili Kumanškej. Prinese namreč rimskemu kralju Tarkviniju Prisku devetero bukev in hoče za nje veliko plačilo. Ko se pa kralj nič ne zmeni za bukve, še manj pa za nezumno terjatev, verže prerokinja troje bukve v ogenj. Dalje ponuja za ravno tisto plačilo ostale bukve kralju, pa tudi za té se kralj ne zmeni. Verže spet troje bukve v ogenj in ponudi kralju še enkrat ostale bukve in sicer po ravno tisti ceni. Čudno djanje Sibilino gre kralju vendar k sercu in bukve so se mu jele skrivnostne pozdevati, toraj jih vzame in plača prerokinji, kolikor je htela. Od tega časa so vsi rimski kralji te skrivnostne bukve skerbno hraniti ukazovali in o imenitnih prigradkih prebirali. Ščasoma se je pravo zerno teh prerokovanj ali pogubilo ali pokvarilo, tako da je sedaj ostalo le malo od izvirnega med različnimi narodi. Veliko je pridjanega, ker so v poznejih časih ostanke teh bukev pogube otemali in tako lahko po svoje prenařevali in pridavali. Leta 1689 je neki Gallaeus v Amsterdamu vse, kar je še od teh prerokovanj najti zamogel, spisal in na svetlo dal. O časih starejih cerkvenih očetov so bile Sibile tako v časti, da so celo ti učeni možje iz njih citirali. —

Bere se v Sibilinih bukvah tudi veliko od Kristusa in njegove vere, kar se je gotovo iz ustnega sporočila izvoljenega ljudstva, kakor med druge ljudstva, tako tudi semkaj zatrosilo, ker velika enakost teh ustnih sporočil — več ali manj popačenih, — se nahaja med raznimi sporocili azijanskih narodov in tudi družih paganskih ljudstev. Postavljam sem še iz Virgilija Eccl. IV. 5. verstice, ktere so iz Sibile, in brez dvombe pomenjujejo Kristusa in njegovo sveto mater. Tako le se glasé:

Magnus ab integro saeculorum nascitur ordo.

Jam redit et virgo, redeunt Saturnia regna:

Jam nova progenies coelo demittitur alto.

Tu modo nascenti puero, quo ferrea aetas primum

Desinet, ac toto surget gens aurea mundo. —

inad: Popraševal sem že večkrat po Šembiljnih bukvah, pa nisem nič gotovega zvedil, samo ta pa uni vé veliko prerokovanj Šembiljnih n. pr. da takrat bo hudo na svetu, kedar bo od vasi do vasi cesta; dalje da bo leta . . . po celem Kranjskem po vsem polju polno zrele pšenice, pa ne bo nobene ženjice, da bi jo žela, ker bo en sam človek na Kranjskem in bo z hriba na hrib hodil in ljudi iskal in klical. Tako pomanjkanje ljudi bo nastopilo vsled neke hude in kervave vojske. Tudi od železnice je Šembilja prerokovala, pa — pravijo — ljudje si niso mogli misliti, kako bi moglo to biti. „Lejte,“ mi ongavi 80 let stara ženka, „moj dedček so nam pravili, ko sem bila komaj še 8 let stara, da bom še vidila železno cesto in, — kaj človek še učaka! — vidila sem jo.“

Posebno veliko se bere o hudih vojskah in kervavih bojih, in o slabih in žalostnih časih v teh prerokovanjih. Od hudih turških vojsk, ki so Krajno mnogokrat in hudo zadele, je vse že veliko let poprej Šembilja prerokovala. Od Turkov le še to spolnjenja čaka, pravijo, „da bodo turške mule še enkrat Rajno pile,“ potem še le bo Turka konec. Naj h koncu še pristavljam, kako je Šembilja Antekrista napovedala. Antekrist (kakor ga imenujejo) bo nekaj časa pred sodnim dnevom od copernice rojen; zmaj bo pa njegov oče. Precej ko bo na svet prišel, bo govoril kakor odrasčeni možaki, in vsem božjim rečem in duhovnom bo nasprotoval (zatoraj se imenuje Antekrist). Učil bo krivo vero in dnarje bo sejal. Kdor jih bo poberal, bo brez vsega ugovora njegov. Kedar pa sem od Antekristove krive vere pripovedovati slišal, se je vselej pobožno mnenje pridjalo, da bosta o tistem žalostnem času Enoh in Elija, ki še nista umerla, prišla na svet in pravo vero še ohranila, in potem „bo en hlev in en pastir.“ S temi besedami končava verno ljudstvo rado to pripovedovanje.

Mythologične drobtine.

(Po narodnih pripovedkah priobčuje Dav. Terstenjak.)

Rimske deklice, Taterman in Juterman.

Pogosto se pripoveduje po Štirnem o rimskih deklicah. Stopi le na veliki terg ptujskega mesta in poglej velikanski spominek, ki je bil svoje dni postavljen solnčnemu bogu. Ako uprašáš Halužanko, ki na podnožju čepé slive prodava, kdo da je postavil ta spominek, berž se ti bo odrezala: rimska deklica ga je v „firtohu“ prinesla. — Rimske deklice so bile tako močne, da so večkrat na polju poberale orača, gonjača, konje in plug, pa odnesle vse v firtohu v svoje bivališča. Rimski deklici ni bilo od sile, da je izrula hrast iz zemlje kakor česnik iz grede, da je mlinsk kamen vergla prek Drave, da je včasi kovaču zanesla naklo na streho itd. Tudi je bila tako gladovna, da je pojedla za zajutrek celega vola in popila kad vina. Kaj kažejo narodne pripovedke o rimskih deklicah?